

Zápis ze setkání ambasadů iniciativy #zakreativnicesko s ministrem kultury

Shrnutí, hlavní podněty a nabídka k další spolupráci

Datum konání 4.2.2022, online

Přítomni:

Za Iniciativu #zakreativnicesko:

Lucie Ševčíková (Kreativní Česko/IDU), Eva Žáková (IDU), Pavla Petrová (IDU), Yvona Kreuzmannová (ITI), Kateřina Churtajeva (Odbor kultury, Královéhradecký kraj), Marta Smolíková (ITI), Zdeňka H. Kujová (KUMST Brno), Eva K. Měřičková (Asociace profesionálních divadel), Katarína Kalivodová (Společnost pro kreativitu ve vzdělávání), Jakub Nový (Česká obec hudební), Helena Fraňková (Státní fond kinematografie), Saša Smutný (Česká obec hudební), Petr Bilík (Univerzita Palackého v Olomouci)

Za MK:

ministr Martin Baxa, náměstek Milan Němeček, vedoucí oddělení OULKKP Zuzana Zahradníčková, Běta Bakulová – kabinet ministra

Shrnutí hlavních sdělení a podněty pro další vývoj NPO:

Děkujeme panu ministrovi za přijetí a podnětnou diskusi.

Oceňujeme dosavadní úsilí a vnímáme náročnost nastavených cílů NPO. Stojíme za celou komponentou MK (přijatou v květnu 2021), která je jedinečnou příležitostí investovat do KKS nutné a dlouho postrádané prostředky, reaguje na potřeby mj. v udržitelnosti, po pandemii a celkově dokáže vyčlenit potenciál kultury a kreativity a nastavit jeho rozvoj do budoucna.

Za nejdůležitější body, které je nutné v souvislosti s úspěšnou realizací NPO řešit a které zazněly na setkání z naší strany považujeme:

1/ Komunikaci

- V sektoru je silná poptávka po informacích, současná komunikace není dostatečná. Zajištění efektivní komunikace a informovanosti o aktuálním stavu příprav a výzev je nutná nejen pro efektivní čerpání prostředků. Nabízí se využít webu nebo jiného kanálu, kde by byly zveřejňovány aktuální informace. Opakovaně nabízíme případnou součinnost i prostřednictvím platformy Kreativního Česka (sledují jak signatáři #zakreativnicesko, tak další aktéři)
- Na druhou polovinu února plánujeme online setkání signatářů. **Zveme Vás, pane ministře, spolu s Vámi pověřenou náměstkyní P. Smolíkovou, k účasti na tomto setkání a prezentaci stávajícího stavu NPO pro oblast kultury. Prosíme o brzkou nabídku možných termínů (mimo 22.2. v den akce Kreativní vzdělávání míří do Česka) pro toto online setkání z Vaší strany.**

2/ Koordinaci a nastavení podmínek realizace

- Optimalizaci koordinace NPO v rámci MK. V současné době jsou jednotlivé dílčí komponenty roztržštěné pod různými odbory a zodpovědnými osobami, ze zkušeností z různých pracovních skupin **postrádáme celkovou koordinaci, a především jednoznačné řešení a nastavení výchozích podmínek čerpání financí v rámci NPO.** Dozvěděli jsme se od Vás, že hlavní koordinátorkou byla jmenována paní náměstkyně Petra Smolíková. Upozornili jsme na skutečnost, že paní náměstkyně i bez NPO má v gesci náročnou agendu a že se obáváme její možné přetížení. Obecnou přetíženost pozorujeme v posledních měsících, kdy svolávání

pracovních skupin a postup příprav se jeví pro strukturu MK jako vysoce náročný. Nastavení podmínek je klíčové pro zajištění realizace, ale i pro případnou následnou kontrolu ze strany EU (v současném stavu se zdá, že téměř nic není možné (víceleté projekty, zahrnutí DPH, udělování jednorázových podpor ze strany příspěvkových organizací), protože se všichni obávají možných negativních následků ze strany případné kontroly.

- **Současně jste nás informoval, že tým na MK se vůči NPO nebude zvětšovat kapacitně ani v dalších letech.** Vnímáme jako velmi poddimenzovanou personální kapacitu zajištění realizace na straně MK. Je těžké si představit, jak bude možné úspěšnou realizaci zajistit s tak nízkým počtem k tomu určených pracovníků. Potažmo se nabízí i více zapojovat externí odborníky pro obsahové nastavování výzev, jak pozorujeme bere MK taktéž hodně kapacit.
- V rámci nastavení podmínek jednoznačně doporučujeme možnost **nastavení podpory dlouhodobějších projektů** (neomezených trváním kalendářního roku). Dlouhodobější projekty usnadní administraci (nemusí se každý rok vypisovat výzvy), ale především zajistí žádoucí pozitivní dopady jednotlivých výzev. Padl i návrh na možnost čerpání financí z více zdrojů EU (kombinace NPO a ESIF).
- Nabízíme spolupráci při koncipování výzev, odbornou reflexi především jejich obsahového nastavení.

Průběh a co zaznělo na setkání:

Lucie Ševčíková – představení iniciativy #zakreativnicesko a nabídka spolupráce

- výzva 2021 podpora MK - 8 mld. a všech cílů komponenty, reprezentace velkého spektra signatářů (přes 650 asociací, organizací, úřadů měst či kraj, expertů i jednotlivců) = sjednocení sektoru, úspěšná argumentace k podpoře KKS
- podpora platí i pro 2022 - mj. podpora byla i v době plánovaných škrtů v rozpočtu MK v r.2021, dle potřeby zopakujeme
- ambasadoři napříč KKS (sledujeme dle témat a cílů implementaci, můžeme podat bližší reflexi podle cílů a výzev)

Nabízíme:

- využití platformy pro komunikaci ministra s odbornou veřejností (poptávka sektoru), navázat na úspěch výzvy a sjednocení sektoru – zveme i MK na setkání (nejen) se signatáři: sdílení novinek, plánů a know-how (+ máme weby zakreativnicesko.cz a kreativnicesko.cz a newslettery, pořádáme akce)
- nabídka využití odborné skupiny pro získání reflexe ze strany KKS, skupinu můžeme rozšířit o další zástupce – nabídka konzultace metodologie/struktury/procesů komunikace i obsahových témat, můžeme dodat argumentace pro jednotlivé cíle (factsheety ad.),

Yvona Kreuzmannová – shrnutí hlavních podnětů od ambasadorů

- NPO je mimořádná šance pro KKS, chceme navázat na úzkou komunikaci s předchozím ministrem a nabídnout pomoc expertů; považujeme za nutné zajistit celou komponentu (vrátit stav alokace) s původním schválením 8,2 mld. Kč
- stojíme o větší informovanost směrem k sektoru
- chybí **jeden koordinátor** za MK, vnímáme nedostatek kapacity na MK – nutnost posílit spolupráci s odborníky napříč cíli, zatím NPO rozdělen mezi více odborů/náměstků, sektor nemá přehled, každá pracovní skupina je (ne)svolávána dle jiného klíče, některé se ani nesešly
- nejsou vyjasněné podmínky realizace ze strany MK, MPO, Evropské komise - chybí jedna metodika pro resort - 1 osoba, která ji vyjedná s EK/ MPO

Tolik shrnutí bodů za ambasatory, pokud jde o oblast performing arts (ITI), zásadní jsou pro ni komponenty podporující mezinárodní spolupráci (internacionalizace), kreativní vzdělávání (působení profesionálních umělců), modernizace divadel (která se změnila na knihovny a galerie?) a investice do kulturních a kreativních center napříč ČR.

ministr Baxa – současný stav NPO – komponenta kulturní a kreativní sektor

- NPO je prioritou
- poděkoval iniciativě a uznal podíl #zakč
- ministr Zaorálek zvolil koncept přípravy mimo řídicí strukturu MK, náměstci byli přizváni sekundárně, Řídicí výbor neodpovídal praxi
- **náměstkyně Smolíková byla ministrem Baxou jmenována místopředsedkyní Řídicího výboru (předseda Baxa)**
- 2 mld. z NPO byly za minulou vládu (rozhodnutím premiéra a ministra Havlíčka) kráceny z komponenty MK (resp. EU zdroje) s tím, že budou financovány ze státního rozpočtu; bylo to díky špatné koordinaci vyjednávání Zaorálka a Havlíčka (nikoli z rozhodnutí nám. Jirotkové), o změnách v již podepsané smlouvě k NPO nyní EK jednat odmítá
- **změny v komponentě budou nutné: během ledna proběhly panely:**
 - např. projekt **digitalizace** grantů je dobrý
 - **status umělce** – nelze splnit, není možné v tak krátké době připravit legislativní návrh zákona
 - **kreativní vouchery** jsou nefunkční (kritéria pro kontrolu) ve stávající podobě (dle OKKP prezentace), zadána jsem OKKP revize
 - **modernizace** bude otevřena pro více typů institucí, i pro divadla **kulturní a kreativní centra**, je to pokročilé, proběhla jednání s Asociací krajů, investiční peníze 3,2 mld. Kč na centra, 2,7 mld. Kč na velká, zbytek na menší = knihovny, které nejsou v IROPU za 0,5 mld.), problém s DPH
 - **internacionalizace, podpora stipendií** apod. – zde nemá obavy,
 - **kreativní vzdělávání** – původně obavy, ale i zde to už běží dobře
 - dílčí komponenty musí být funkčně nastaveny, hrozí riziko s transparentním čerpáním; není však jisté, zda bude možné dílčí komponenty měnit – nutné jednání s Evropskou komisí – není jasný výsledek

Marta Smolíková

- připomněla, že mimo komponentu MK budou v NPO možnosti pro kulturní subjekty v komponentách administrovaných MPSV, MŠMT a zaměřených na energetickou transformaci, MK by mělo pomoci s informovaností
- Zeptala se na požadavek státního rozpočtu na financování DPH pro projekty NPO; v návrhu SR nebylo/není DPH pro kulturní centra, jak bude řešeno? Pan ministr potvrdil, že EK DPH neproplácí (proplácí stát) a u kulturních center neví, jak to bude.
- Dále se zeptala na personální zajištění implementace NPO, na MK, v podobném objemu bude NPO implementovat např. min. zdravotnictví v počtu 39 lidí **na MK jich je 7, a to nejen pro NPO ale i na implementaci končícího a budoucího období strukturálních fondů**. Pan ministr potvrdil 7 osob a to, že více lidí už nebude ani v dalších letech, nicméně se to ještě chce řešit a zvažuje další postup.
- dále upozornila, že **NPO umožňuje jednodušší účtování** na rozdíl od strukturálních fondů – což znamená menší rizika chybovosti nejen pro žadatele ale i MK ve vykazování. Je zde možnost např. uplatnění paušálních výdajů a víceleté financování (což sníží počet administrovaných projektů) Zdůraznila, že je nutné, aby MK vytvořilo jednotnou vlastní metodiku, která by této volnosti využila.
- Upozornila na skutečnost, že **MK nemá zkušenosti s podobně náročnými programy a dlouhodobě nemá náležitou strukturu, která by řešila strategické dokumenty a jejich implementaci, právě proto NPO vznikal mimo ministerskou strukturu.**

Kateřina Churtajeva

- NPO je velká přiležitost
- je zapotřebí co nejjednodušší a jednotná metodika
- Upozornila na to, že to, co není teď již připravené (především investiční projekty), nebude možné realizovat s ohledem na skluz v přípravě. Baxa: pro Centra je podmínka pravomocného územního rozhodnutí
- Apelovala na možnost kombinace zdrojů z NPO se zdroji z IROP. Pan ministr reagoval tím, že kombinace není umožněna schválně, velké riziko z hlediska monitoringu (problémy při účtování a kontrole)
- V případě komponenty Digitalizace – čekáme na otevření diskuze! Asociace krajů má podněty a delegáta, na žádost náměstka Ourody, ale zatím nebyla svolána pracovní skupina.

Katarína Kalivodová

- Pro kreativní vzdělávání znamená využití NPO jedinečnou příležitost a velký posun v kontextu posledních 10 let
- Nicméně se ukázalo, že chybí širší odborná debata o kreativním vzdělávání, především je problematická meziresortní spolupráce. Pan ministr zareagoval tím, že pověřil náměstka Chrásta, aby provedl průzkum stavu Rámcových vzdělávacích programů a uvedl, že “spolupráce s MŠMT je zamrzlá”.
- Zdůraznila nutnost nastavení podpory, v rámci NPO, víceletých projektů z důvodů odlišného kalendářního a školního roku, kvalitativních dopadů na cílové skupiny
- Upozornila též na potřebu podpory výzkumu v oblasti kreativity a KV.

Yvona Kreuzmannová

- namítla, že meziresortní skupina MK a MŠMT je bez dostatečného zastoupení živého umění (zaměřeno v převaze na knihovny; kreativní vzdělávání není zájmová činnost (na ORNK) upřesněno nám. Němečkem: v MR skupině je Zuzana Demlová (platforma pro učení uměním), tajemnicí PS kolegyně za knihovny z odboru umění.

Zdeňka Hubáček Kujová

- Upozornila na skutečnost, že z pozice žadatele (KUMST) chybí informace i na úrovni kraje, od října nenastal žádný posun, případně nejsou partneři informováni.
- Vyjádřila se ke kreativním voucherům (KV) – upozornila na šestiletou praxi Jihomoravského inovačního centra (včetně evaluace), program KV byl prezentován na NERVu jako vhodný nástroj pro restart ekonomiky u SMEs, nabídla spolupráci při revizi, dřívější diskuse o spolupráci byla ukončena v říjnu. Pan ministr Baxa reagoval tím, že chybí zajištění kontroly naplnění kritérií a že MK vidí rizika v této komponentě, uložil p. Zinglovi předložení inovace konceptu

Eva Kejkrtová Měřičková

- Upozornila na nutnost zajištění/posílení pozice hlavního koordinátora NPO na MK; na možnou přetíženost náměstkyně Smolíkové.
- Upozornila na potřebu zajištění komponenty Modernizace z důvodu zanedbané existující sítě divadel. Pan ministr reagoval, že v komponentě Modernizace je málo peněz, přesuny mezi komponentami ale nejsou možné, divadla se doplní
- Upozornila, že vyšší personální zajištěnost na MK by umožňovala i větší kontrolu výsledků, a tedy možnost párování s dalšími programy, Baxa: posílení asi nebude možné celé období; MK je zodpovědná za čerpání

Helena Bezděk Fraňková

- Personálie na MK jsou letitý problém a MK má výrazně podstatu oproti jiným ministerstvům
- Upozornila, že největší obava a riziko spočívá v nastavení podmínek. Zažila audit Evropské komise na SFKM ohledně notifikace a upozornila na velmi přísnou kontrolu všeho. Pro realizaci NPO je nutné zjistit a zajistit možnosti a podmínky čerpání, tak aby nehrozilo následné trestní stíhání odpovědných osob.

Co na setkání nezaznělo (dodatek):

Eva Žáková

- IDU řešil status umělce v rámci institucionální podpory výzkumu a připravil webovou stránku s podklady a informacemi Status umělce | Institut umění – Divadelní ústav (idu.cz) máme připravený tzv. Fact Sheet.
- O status je velký zájem ze strany odborné veřejnosti, asociací apod. – byla nastavena velká očekávání i vzhledem k „odkrytí/zviditelnění“ daného tématu v době pandemie. Odborná veřejnost očekává výzvu připravenou OULKKKP, nicméně nemá žádné informace o současné situaci.
- Je jistě náročné splnit stanovené cíle, nicméně si myslíme, že je žádoucí v tomto tématu pokročit a postupovat podle již stanovených cílů odborem OULKKKP (připravit legislativní definici statusu umělce, která by identifikovala kategorii fyzických osob vykonávajících výdělečnou činnost v oblasti umění (bez stálého zaměstnavatele) a v případě významných omezení veřejných kulturních produkcí by těmto osobám byla poskytnuta finanční podpora ze státního rozpočtu; vyjednat návazná opatření v oblasti sociálního a důchodového pojištění, daňových úlev apod.; vypracovat metodické materiály a návrhy na systémová opatření zlepšující podmínky pro práci umělců-autorů, výkonných umělců a podpůrných profesí z hlediska zákoníku práce, autorského práva a systému odměňování.
- Otevření diskuse je důležité už jen proto, že vede ke konkrétním krokům i ze strany odborné veřejnosti – jako příklad lze uvést: [Databáze tance: Manuál tanečníka \(databazetance.cz\)](https://databazetance.cz)
- Umělec je základem umění, kultury, kulturních a kreativních odvětví. Na jeho profesi je navázáno nespočet dalších technických a speciálních profesí, které tvoří nezanedbatelnou zaměstnanost a podílí se na ekonomickém přínosu.

Pavla Petrová

- IDU od poloviny roku 2021 připravuje v součinnosti s OULKKKO a OMV podkladové dokumenty k zaměření výzev z komponenty Status umělce, týkající se internacionalizace, zvyšování kapacit a dovedností.
- Obsahově jsou výzvy připraveny, ale chybí jasné metodické pokyny a administrativní nastavení pro hladké čerpání finančních prostředků. Zpoždění ve vyhlášení výzev bude mít velké dopady do očekávání kulturního sektoru.
- Vzhledem ke zkracování původního období čerpání bude nutné tuto skutečnost zohlednit v nastavení podmínek čerpání především pak v možnosti víceletého financování.

Lucie Ševčíková:

- Zápis poskytneme signatářům výzvy k NPO a bude na webu zakreativnesko.cz
- Pokud bude poptávka ze strany signatářů a ambasadorů, pak s ohledem na vývoj NPO a většinový názor signatářů (aktérů scény) můžeme za iniciativu tlumočit postoje, podněty vůči implementaci či změnám obecným v NPO nebo jiné potřeby KKS (k diskusi dle vývoje).